



Priame platby, degresivita, stropovanie: dopady na cenu pôdy (kapitalizácia)

Pavel Ciaian & Edoardo Baldoni

*Joint Research Centre, European Commission
Seville, Spain*

Webinar:
Príprava strategického plánu novej SPP: spoločne a odborne
23 December 2020

The authors are solely responsible for the content of the paper. The views expressed are purely those of the authors and may not in any circumstances be regarded as stating an official position of the European Commission.



1



Obsah

- ☐ Úvod
- ☐ Dopady neviazaných a viazaných priamych platieb (PP) na cenu pôdy (kapitalizácia)
- ☐ Heterogenita hodnoty neviazaných PP na hektár a ich kapitalizácia
- ☐ Ako znížiť kapitalizáciu PP?



2

Úvod

- ❑ Jedným z hlavných cieľov SPP je podpora príjmov v poľnohospodárstve → hlavný nástroj na zvýšenie príjmov sú priame platby (PP)
- ❑ Kto v skutočnosti benefituje z PP (poľnohospodári vs. vlastníci pôdy) je predmetom intenzívnej debaty medzi tvorcami politik, zainteresovanými stranami a akademickou literatúrou.
- ❑ Analýzy v tejto prezentácii vychádzajú z výsledkov pripravených pre DG AGRI

Prečo je dôležitý dopad priamych platieb na cenu pôdy (kapitalizácia)?

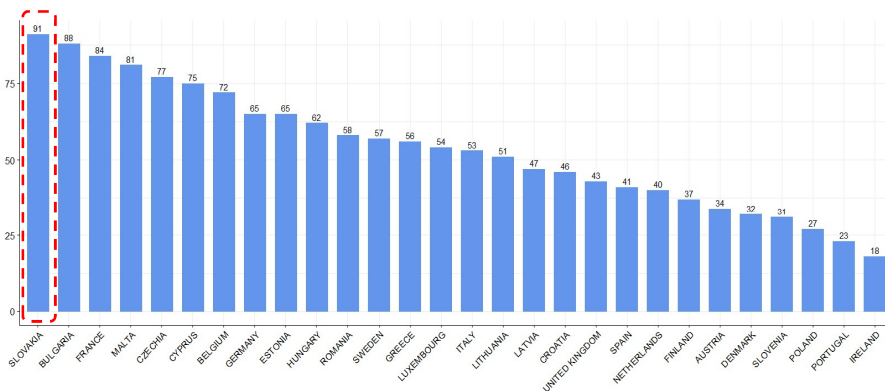
- ❑ Určuje, kto má z dotácií PP prospech: poľnohospodári, vlastníci pôdy alebo obaja
- ❑ Determinuje do akej miere PP unikajú mimo poľnohospodárstva
- ❑ Kapitalizácia dotácii = aký podiel dotácii je reflektovaných vo vyššej cene pôdy
 - Koľko z 1 eura PP končí vo vyšších cenách pôdy (predajnej ceny alebo ceny prenájmu)

Kto benefituje z PP: vlastníci pôdy alebo farmy (vlastníci fariem)?

- ❑ Ak PP zvyšujú cenu pôdy (nájmu) → vlastníci pôdy benefitujú z dotácie
 - Ak 100% PP je reflektovaných vo vyššej cene pôdy → len vlastníci pôdy benefitujú z dotácie
 - Ak kapitalizácia < 100% → vlastníci pôdy benefitujú z časti dotácie
- ❑ Ak PP nezvyšujú cenu pôdy (nájmu) → farmy benefitujú z dotácie

Kapitalizácia dotácii je relevantná, keď podiel prenajatej pôdy je vysoký
→ priemerný podiel prenajatej pôdy v EÚ je 55%; Slovensko: 91%.

Podiel prenajatej pôdy na celkovej pôde v ČŠ (2016) (%)



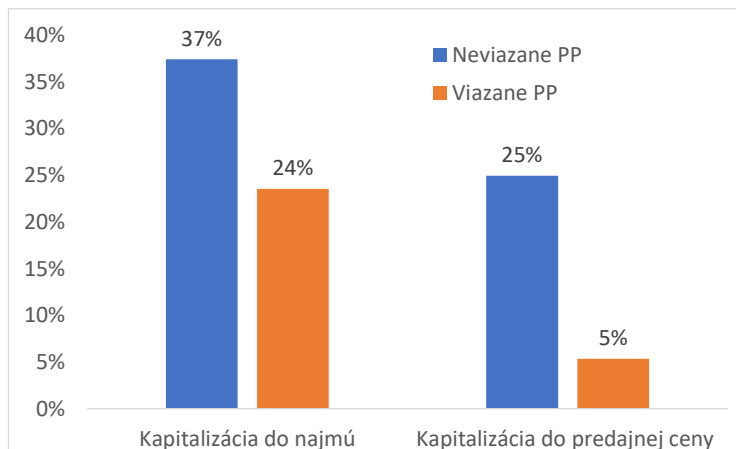
Zdroj: FADN

Kapitalizácia neviazaných a viazaných PP

- Z teoretického pohľadu, dotácie vedu k vyšším cenám pôdy (nájmu), lebo zvyšujú výnosnosť v poľnohospodárstve.
- **Neviazané PP** (decoupled payments) zvyšujú výnos na ha pôdy → súťaž medzi účastníkmi trhu s pôdou (poľnohospodári, nákupcovia) o tento benefit vedie k rastu ceny pôdy (nájmu)
- **Redistribučná platba, degresivita a stropovanie PP** znižujú kapitalizáciu neviazaných PP do ceny pôdy, lebo znižujú veľkosť (marginálnych) dotácii na ha v prípade rozšírenia/ akumulácie pôdy veľkými farmármi
- **Viazané PP** (coupled payments) sú menej kapitalizované do cien pôdy (nájmu), lebo nie sú viazané na pôdu → ale stále zvyšujú výnosnosť čo vedie k rastu ceny pôdy (nájmu)
- Nedokonalý trh s pôdou môže znížiť kapitalizáciu (napr. monopolné postavenie veľkých fariem, fragmentácia vlastníctva pôdy, regulácia trhu s pôdou)

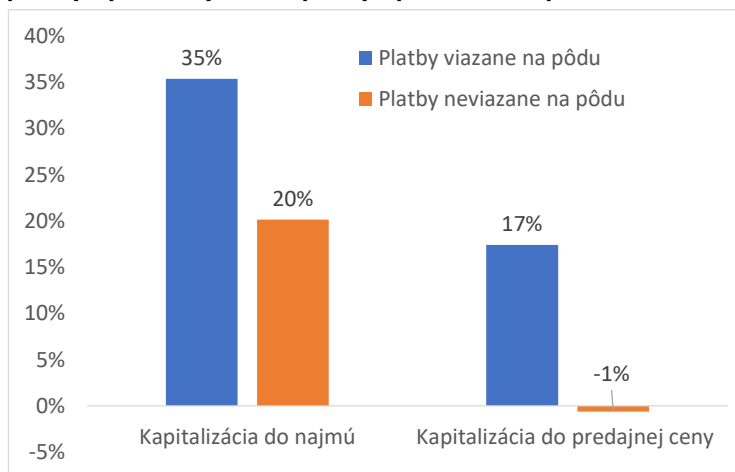
Ekonometrický odhad kapitalizácie PP (%) vo vedeckých štúdiách na údajov z EÚ a USA

Viazané vs. neviazané PP – priemerná kapitalizácia na základe štúdií



Ekonometrický odhad kapitalizácie platieb (%) vo vedeckých štúdiách na údajov z EÚ a USA

Platby na pôdu (napr. SAPS) vs. iné platby - priemerná kapitalizácia medzi štúdiami



9

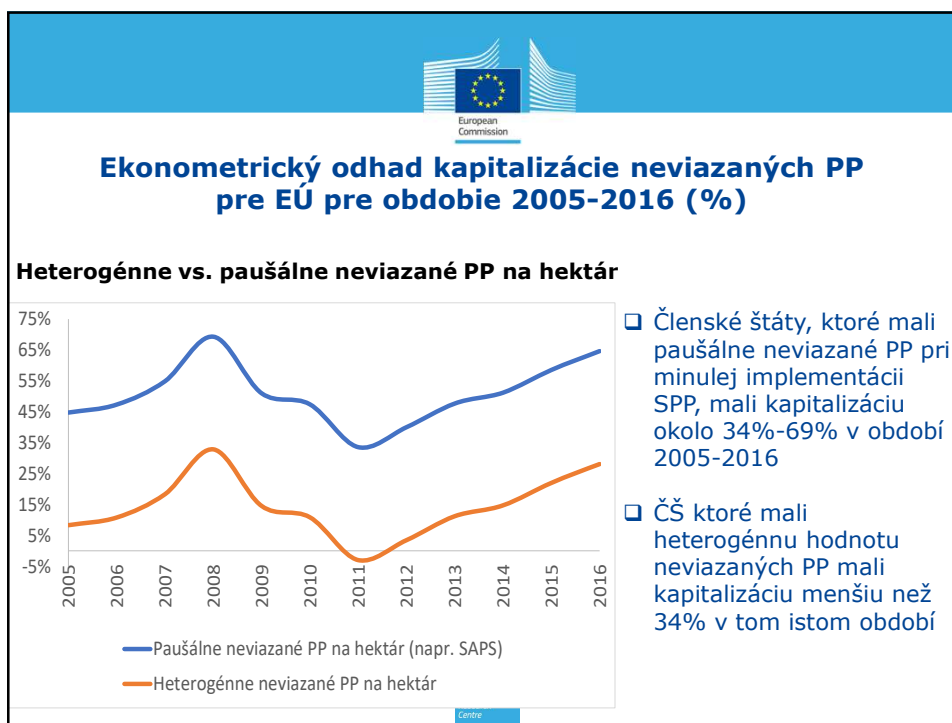
Heterogenita hodnoty neviazaných PP a ich kapitalizácia

Ekonometrické odhady pre EÚ na základe FADN údajov:

- Ekonometrické odhady JRC pre minulé SPP reformy: napr. pre reformy z rokov 2003, 2013
- **Nástroje SPP, ktoré zvýšili heterogenitu hodnoty neviazaných PP na hektár** medzi príjemcami (napr. redistribučná platba, degresivita, stropovanie, implementácia PP v starých ČŠ) v minulých obdobiach **znížili kapitalizáciu** neviazaných PP o **33%-37%** v porovnaní s paušálnou platbou na hektár (napr. SAPS)
- ➔ Kapitalizácia paušálnych neviazaných PP je vyššia ako kapitalizácia heterogénnych neviazaných PP

Contre

10



11


European Commission

Ako znížiť kapitalizáciu PP?

Teoretické a empirické výsledky naznačujú, že SPP obsahuje nástroje, ktoré môžu obmedziť (znížiť) kapitalizáciu PP

- ❑ Redistribučná platba (redistributive payment)
 - Vyššia platba na prvé hektáre ako na zvyšok poľnohospodárskej plochy podniku
- ❑ Degresivita a stropovanie – zníženie platieb veľkým farmám
- ❑ Presun PP do druhého piliera

➔ Tento efekt vzniká, lebo **tieto nástroje spôsobujú, že PP menej skresľujú trh s pôdou**; majú menší priamy vplyv na (marginálnu) výnosnosť pôdy (t.j. **znížia marginálnu hodnotu PP na hektár**)

Joint Research Centre

12



Ďakujem za Vašu pozornosť

Kontakt:
JRC.D4 - Economics of Agriculture Unit
pavel.ciaian@ec.europa.eu

